

— Statutu, od čega? upita Tristus. Od mramora? Od bronz? —
 — Ne, to je suviše staro, odgovori ptica iz Benena, treba da mu izvajam duboku statutu ni od čega, kao poezija i kao slava.

VILHELM

U Monaku.
 Jedanaestogodišnji dečak.
 Koji se upravo pričešćio.
 Gleda:

Evo mlade ulice a ti si još uvek samo dete
 Majka te odeva u modro i belo
 Veoma si pobožan i sa najstarijim si svojim drugom
 Rene Dalizom

Ništa ne volite kao ukrase u crkvi

Sluša:

Devet je sati gas je ostabio sasvim pomodreo
 krišom izlazite iz spavaonice
 Cele noći se molite u kapeli koleža

Zove se Vilhelm.

— Ko mu je otac?
 — Ne zna se.
 — Neki kažu da je to izvesni gospodin iz Aspermona.
 — Ima ih koji tvrde da je to monsinjor Tere, biskup Kneževine.
 — Drugi vele da je to sveštenik iz Monte Karla.
 — A ti? Ti znaš ko ti je otac?
 — Zovu je Olga.
 — Poznato je bar ko mu je majka!

francuski, mora — ipak i neminovno — da ga zove Vilhelm a nikako Gijom?

Zanim, on i sluša strasno. Ah, ne zanima ga samo trenutni smisao reči, nego i njihova prava zvučnost; pazi i na najmanje izmene tona. I ne zadovoljava se da sluša — čita koliko god može, proždira. Ah, kad bi mogao da upozna sve reči, sve starinske reči, sve zabranjene reči u svim njihovim nijansama! ne samo da ih čita, da ih vidi — iščupati sve njihove tajne, proučiti način kako su postavljene:

Čitaš prospekte kataloge oglase koji glasno pevaju
 Evo jutarnje poezije a za prozu postoje nove
 Postoje sveštice po pet parova pune avantura policačica
 Portreti velikih ljudi i hiljadu raznih naslova

Potrebno mu je da ode u prestonicu i oslušne njene glasove, ton njihov glasova, da se smesti u to središte i tako izmeri sve ostalo.

Sad hodaš Parizom sam među svetom
 Stada autobusa muči i prolaze pored tebe
 Ljubav i mora gristi ti obuktaži
 Kao da nikad više nećeš biti voljen
 Ušao u manastir da živiš u nekom davnom vremenu

Ali on me može da ostane u Parizu, treba da prati majku dalje, „Vilhelm!“ da se nastani u Stavliu, u belgijskim Ardenima, u društvu braće Albera i novog „Mke“, Zila Vella.

Kako on sluša taj drugi francuski, kako prisvaja sve te valonske reči, kako gleda taj novi pejzaž:
 „Gitaru čoveka „Sta ocete?“ (ranije napisano „Sta b tell?“) bila je ono malo vetra koji neprestano jeca u belgijskim Ardenima...“

Kako on pamti ono što čuje po krčmama, kako pokušava da se napoji tim drugim naglaskom, severnjačkim.

čuje i vidi — postajao da poezija ponovo padne s neba na zemlju.

Ta strasna pažnja prema svemu onome što čuje da se govori ili peva po ulicama, po krčmama, po poljima i šumama, tesno vezuje dva regiona njegove poezije koji većini kritičara — još i danas — izgledaju kao da se suprotstavljaju jedan drugom: folklorni pesmu i pesmu-razgovor. U stvari, jedna sasvim prirodno proističe iz druge. I za to se može naći značajan primer u poemi „Žene“.

No, očigledno je da se on posle boravka u Valoniji počeo praktično zanimati za folklor iz jednostavnog razloga što se u tom kraju on još mogao čuti, i u tom trenutku je Vilhelm de Kostrovicki postao Gijom Apoliner.

Ne bez muke, ne bez velike pomame. Hermes, bog lopova... boravak se zaista završio veoma rđavo. Gospoda de Kostrovicka koja se ranije vratila u Pariz, naglo poziva svoje sinove koji, bez novca, moraju kršiti da se odsele. Proces, ispitivanje: Ko ste vi? Odakle dolazite?

Ti si u Parizu, pred istražnim sudijom
 Kao zločinca te u zatvor odvođe

I kasnije, posle jedne lopovske afere, to se ponavlja:

I kakav koban, urliči glas
 Šta je Gijome od tebe postalo

IZOSTAVLJANJE INTERPUNKCIJE U PRVIM POKUŠAJIMA „ALKOHOLA“

On je slušao te pesme ulica i šuma i dugo se i motrdno vežbao da govori sebi u stihovima, u strofama te vrste, za vreme svojih šetnji. Ne priča li Fernan Flere da je „Putnik“ jedna od tih „purjernih pesama“ i „narodnih tužaljica bez glave i repa“ koje su Apoliner i on improvizovali u hodu, dok su se vraćali iz Nacionala.

mišel bitor

A POLINER U spomenik ni od čega

— Ah, da, poznajemo njegovu majku!
 — Gospoda Kostrovicki.
 — Neki kažu da je ona prosto Kostrovicki.
 — To je poljsko ime, treba reći Kostrovicki.
 — I piše se „Kostrovicki“.
 — Zovu je Olga.
 — Gle, a ja sam mislio da je Anželička.
 — Vilhelm, rekli su mi da je to nemačko ime, ti si Nemac?

— On uvek ima odličnu ocenu iz nemačkog.
 — Možda je njegov otac bio Nemac?
 — To je ime njihovog cara; mi ga zovemo Gijom, ali nemački je Vilhelm; Nemci mnogo vole ime Vilhelm.
 — Ali ne, mora biti da se ono i nemački i poljski izgovara jednako, dobro znate da mu je majka Poljajkinja.
 — Meni su rekli da je Ruskinja.
 — Ali ruski i poljski — danas je to isto; Poljska u ovom trenutku ne postoji; svi Poljaci su Rusi, ili čak Nemci.

— Da li je on ruski Poljak ili nemački Poljak; trebalo bi saznati gde je rođen.

— U Rimu.
 — Onda je možda Italijan.
 — Zaista, on je Italijan.
 — Kako se italijanski kaže Vilhelm?
 — Guljelmo.
 — Ipak, jednostavnije je Gijom!
 — Majka me uvek zove Vilhelma. Više bih voleo da budem Gijom.
 — Zar nemaš i drugo ime?
 — Apolinaris ili Apoliner.
 — Ko si ti, Vilhelm ili Gijom?
 — Odeš li dolaziš? Kojoj zemlji pripadaš?

Sad si na obali Mediterana
 Pod limunovima koji su čitave godine u cvetu
 Voziš se barokom sa prijateljima
 Jedan je iz Nice ostao — Mentonac i dva Turbija
 Gledamo užastu kobitnicu u dubini
 A među algama plivaju ribe slike Spasitelja

Ipak, šta je ovima u Monaku, stalno me smatraju za stranca?

Oni takođe nisu Francuzi; oni su podanici Kneževine. Govore francuski kao i ja, no i oni su bez narodnosti. Ah, itako oni znaju odakle potiču, i koje je ime njihova oca, i kako im se izgovara prezime! Kako se dobro osećaju kod svoje kuće — gospodari svega što ih okružuje, koji ništa ne obraćaju pažnju.

Za njih je to sasvim jednostavno: ta kuća je uvek bila njihova kuća, taj grad njihov grad; oni su tu na neki način oslonjeni; i sav ostatak sveta posmatra se s takoe tog mirnog poretka.

Dok za njega sva mesta, sva imena, svi predmeti ležbe; treba ih šepetati, staviti ih na mesto, prebrojati ih, otkriti njihove koordinate.

Šta znači biti Vilhelm ili Gijom?

Jednoga dana
 Jednoga dana čekao sam samog sebe
 Govorio sam sebi Gijom vreme je da dođeš
 Da bih upoznao najzad onoga koji jesam
 Ja koji poznajem druge

„ŠTA OCETE?“

Ako je nešto sigurno, sigurno je da je njegov jezik francuski; on poznaje nekoliko stranih jezika, ali njegov jezik... i on ga poseduje isto toliko koliko i oni, bolje nego oni. Ako ne i.

Pusloji ih u njegovom naglasku nešto što ga izdaje, čemu se oni potajno smeju uprkos svim ocenama koje dobija, neki znak — nikako njegove domovine — kad bi to bilo moguće! — nego tog urođenog ekitaranja, onoga što čini da njegova majka, iako joj je maternji jezik samo

ne bi li uravnotežio onaj s Juga, ne bi li mogao, na taj način, da bolje ovlada naglaskom centra: Pariz!

„Božjeg ti imena! uzviknu „Sta ocete?“, ti, dabo, ti nemaš čak ni census da platiš svoj peket, ti česi scholj u Mamdi ili u Stavle. Hajde, brže! Ispišće on vere sol hatoi. Propoj svoje latnice i — gubi se odavde!“

Kakvu bliskost on izmenada oseća s tim ljudima koji govore takko čudan francuski i čija je narodnost prva: „Sta ocete?“, to jest: „Sta hoćete?“ — valonski Valonac iz Valonije, rođen je kao Frus, u Monu, mestu koje se nemački zove Berg i koje se nalazi kraj Malmiedja, na putu za ona opasna trestišta zvana Or-Franz, ili Or-Franj, ili, pravilnije, Hohe-Venn, jer to je već u Pruskoj, što svedoče crno-beli direct, pesak i srebro, boja noći, boja dana — na svim tim putevima.“

U „Umorenom pesniku“, pravi otac Kroniamantala-Apolinera postaje, sasvim prirodno, ta reinkarnacija čoveka „Sta ocete?“ — Verselena Tigobota, i nije se neće iznenaditi kad pod tim imenom — svuda u rukopisu otkrije prvu verziju: „Sta b tell?“

Što se tiče Vilhelma, ono se izgovara Gijom:

„I bilo bi veoma neobično kad se u nekom ugu krčme ne bi primeto Glasni pesnik, koji je imao dar da svuda bude u isto vreme, jer su se vidali kod svih točila piva i peketa, između Stavlia i Malmiedja.“

Razlika je u tom prvom slogu, koji zvuči kao „golja“.
 „Sad treba prikupiti svu svoju hrabrost jer — evo teškog trenutka. Radi se o tome da se iskažu slava i lepota odbranog golje „Sta ocete?“ i pesnika Gijoma Virena, čiji dronji takođe prekrivaju jednog dobrog goljnog golju. Hajde, napni se!... Apoliner mo! zaštitnike, ti si zadihani, odlazi! Pošali onog drugog: Hermes, lopova, koji je dostojniji od tebe da opeva smrt Valonca „Sta ocete?“ nad kojim napuštaju svi duhovi Ambleve. Neka dođe, lopov prefrinjati, na stopalima kraljstva, Hermes, bog Lira i kradljivac po stadima, neka baci na „Sta ocete?“ i na Sansesa sve ganidne muhe za koje se veruje, na severu, da kao sudbina izopćavaju izvesne živote. Neka dovede sa sobom mog drugog Zaštitnika, kišnog i sa mitrom, biskupa svetog Apoliner...“

Nikad se ne bi stiglo do kraja sa nabiranjem aliteracija, igri reči koje ovorn točnati, biserni „Eresjarka i komp.“ daju kao predukus „Fingenevog bdenja“:

„No, Ambleva je bila blizu i teška hladna, između kopola koje je opkriljuju. Duhovi su krckali svojim staklenim cipelama po biserju koje prekriva korito reke. Vetar je sada stalno ponavljao tižne zvuke gitare. Glasovi duhova prolazili su vodom i „Sta ocete?“ ih je sa obale slušao kako brbljaju:
 — Mnje, mnje, mnje.

Potom je ušao u reku i, kako je ona bila hladna, uplašio se da će umreći. Srećom, glasovi duhova su se približavali:

— Mnje, mnje, mnje.
 Zatim, božjeg ti imena! u reči je naglo zaboravio sve što je znao i shvatio je da je Ambleva podzemno spomena sa Letom jer njene vode uništavaju pamćenje. Božjeg ti imena! Ali duhovi su sada tako ljupko brbljali iz sve veće i veće blizine:
 — Mnje, mnje, mnje.

I odasvud, iz okoline, odgovarali su im duhovi iz puna ili vrela koji kižuaju u šumi...“

Ta lektira dobro pokazuje jedan od osnovnih aspekata Apolinerove umetnosti, jedan od onih koji će mu omogućiti da se pojavi, posle bolne 1914, kao „moderan“ pesnik prvog reda kao pravi tip pesnika koji je, iako posebno trenjan literaturom, i čak upravo zbog toga, uspeo da ne bude „literaran“, uspeo da spozna krajnje zaostrenu svest o fizičkoj stvarnosti jezika ikoju je uvek sačuvalao: može se reći da je on — u svojoj divnoj nesposobnosti da zaboravi itako su reči pre svega nešto što se

Iz te praeše rezultata je Apolinerova prozodija, udaljujući se od prozodije romanšičara koja se zasniva na broju slogova, ponovo pronalazila oni koja je mnogo starija i koja smatra da je stih jedinica izgovaranja.

U snimanju „Matuje“, „Masta Mirabo“ i, naročito, „Putnika“, koje je izvršio 1914, za Sorbonu, Apoliner brižljivo odvajao jedan stih od drugoga.

Samo se po sebi razume da je izostavljanje interpunkcije u „Alkohol“ direktna posledica tog stanja stvari. Dok je interpunkcija neophodna u razbijenim, ispuca-nim stihu i goa, pošto su unutrašnje slernice u stihovima često mnogo duže od onih koje ih razdvajaju, uvođenje znakova interpunkcije u prvu strofu „Pesme Nevođenog“ ne samo da je nekorisno, nego je i štetno: postoji bojazan da bi ono izazvalo zamašne greške u intonaciji: ukidanje stankice posle drugog stiha, kidanje jedinstva koje čini treći:

Jedne večeri u potmagli Londona
 Neki putnik koji je ličio na
 Moju ljubav u susret mi je došao

Verovatno je da je morao patiti zbog takvih grešaka, da je morao slušati itako ih prave, da se uhvatio ponekad u tu zamku: mora biti da se pitao kako sprečiti da se čita:

Jedne večeri u potmagli Londona
 Neki putnik koji je ličio na moju ljubav
 U susret mi je došao

Tako stih kod njega ponovo postaje ona savršena linija o kojoj je govorio Mallarme. Slušna ili govorna jedinica prelazna se prirodno, u „volumenu“ i vizuelnu jedinicu ili jedinicu štva. Tipografski raspored poeme ponovo uzima svoj prvi oblik.

To ušadjanje ima još i vršinu da rečima sačuva izvestan broj svojstva koja one imaju kad ih čovek sluša a koja uglavnom gube u štampanom tekstu — bar ne Zapadu — naročito gramatičke dvosmislenosti.

Ako ja, usred nekog razgovora ili sanjarenja, uhvatim u prolazu ove reči: „moju ljubav“, one će značiti, u neku ruku, u svim pravcima; to je kao atom sa valencama koje će poći da potraže svoje dopune. Moguće je da se to za mene poveže sa prethodnim rečima koje nisam čuo ili sa sledećim koje ću vrebat. Ako čujem ovaj usamljeni stih:

Moju ljubav u susret mi je došao

on ima jedan očigledan smisao, „ljubav“ je subjekat od „došao“. Ako čujem:

Neki putnik koji je ličio na
 Moju ljubav

„ljubav“ je dodatak od „ličio“. Ali ako pišem:

Moju ljubav, u susret mi je došao

onda ja znam da „ljubav“ ne može biti subjekat od „došao“; zarez nije prosto označava za kratak zastoje, ona je i pregrada u značenju, ona sprečava reč da zruči u određenom pravcu. Izostavljajući interpunkciju, otkrivam celini njene mogućnosti smućivanja i obnavljanja. Tako:

Na ugu jedne goruće ulice
 Od svih vataara njenih fasada
 Rumene se rane na magli
 Gde tugovore fasade
 Jedna žena tišna njemu

Strofa ima jedan potpun smisao, glavna rečenica nema glogola, ali mi smo se na to već navikli. U sledećoj strofi počinje druga rečenica:

Beše to njegov pogled neizjeden
 Otišak na vratu razgoljenom

Ali treći stih naglo ponavlja prethodnu rečenicu:

Pijan je i iz krčme izašao
 U trenutku kad sam prepoznao
 Pretvornost same ljubavi

Ako pišem:

(Beše to njegov pogled neljudski
Ožijak na vratu razgolićenom)
Pijan je iz krčme izašao

efekta iznenađenja uopšte nema a s njim iščezava i sva snaga ovog stiha.

Posebno su sa ove tačke gledišta zanimljivi tekstovi koje je Apoliner najpre napisao kao prozu u kojoj su ostavljeni pravopisni znaci a koje je potom išekao u stihove, kao što je „Kuća mrtvih“, objavljena najpre kao priča u prozi pod naslovom „Mrtvačnica“; nekadašnji odlomci postali su strofe; ali pogledajmo malo ovaj odlomak:

Najednom
Hitre kao sećanje moje
Oči se ponovo osvetliše
Od jedne staklaste do druge ćelije
Nebo se naseli apokaliptom
Vatrenom
A zemlja ravna bez kraja
Kao pre Galileja
Prekri se hiljadom nepokretnih mitologija

U skoro svim slučajevima, prelazak u novi red zamenjuje sasvim prosto odsutnu tačku ili zarez koji se ponovo mogu staviti a da neisključuju sumnja nije moguća; naprotiv, između „apokaliptičnog“ i „vatrene“ stanka ne može biti naznačena nijednim od znakova interpunkcije: zarez bi uništio smisao, crta ili tačkice dovele bi do pogrešne intonacije; isto tačko, činjenica da ne znamo na prvi pogled, znak koji bi u prozi odvajao

Od jedne staklaste do druge ćelije

od

Nebo se naseli apokaliptom

dozvoljava ovom stihiu da se, u neku ruku, koristi prethodnim.

Najzad, pošto se pokret našeg oka mnogo češće i, naravno, mnogo duže prelama u proznoj verziji sa interpunkcijom, pristigli smo na sporije čitanje; tišina od vate obavlja čitavu priču kao belina stranice.

Svakako da su prednosti interpunkcije u kontroli, ne samo gramatičkoj, nego i u kontroli intonacije tako ogromne i tako očigledne da je radikalna odluka usvojena od strane Apolinera i tolikih pesnika posle njega — njeno potpuno uklanjanje — silom prilika privremeno, pošto su bogatstva koja nam se nude ako kombinujemo ova dva sistema zaista mnogobrojna; ali ta odluka je imala eminentnu vrednost manifesta i primorala nas je da ponovo shvatimo šta je u stvari bila interpunkcija, njenu vrednost i njenu funkciju, šta je, takođe, bio stih, i njegov raspored na stranici. Ako danas možemo da istražujemo čitav taj domen koji ide od Apolinerove neupotrebe interpunkcije do stavljanja interpunkcije u klasičnoj prozi, mi to možemo zahvaljujući njemu, a ogledi kojima se on posvetio na tom polju rada zaslužuju najpažljiviju studiju.

KRICI LONDONA

To strasno interesovanje za fenomen jezika takođe je jedan od korena njegove radoznalosti za erotična dela; ono velikim delom objašnjava začuđujuću modernost njegova držanja prema njima. Radi se zaista o tome da se nijedan deo rečnika ne ostavi u senci, da se sazna iako se može govoriti o svemu, kako se u stvari o svemu govori, čak i potajno:

Jer toliko je stvari koje ne smem da vam kažem
Toliko stvari koje mi ne biste dali da kažem

U svom uvodu u izabrana dela de Sada on primećuje, kad je došao do opisivanja „Slo dvadeset dana Sodome“:

„Kod de Sada se smatra sigurnim da su osećaji koji proističu iz govora reči veoma moćni...“

i on se dugo trudi oko postavljanja na scenu tih strašnih „priča“ koje čine suštinu dela, pošto je sve ostalo — sve što se izvodi — samo pretnja i posledica.

Ali ono što je u tom pogledu najfrapantnije, to je njegov predgovor „Memoarima Fani Hil“ od Džona Klenda. Što je on u njega unio duge odlomke iz „Memoara“ Kazanovo, i sve što je mogao iz jednog dela sa naslovom „Londonski saraji“, bilo koji drugi pisac predgovora mogao je isto da učini: ali pod izgovorom da napada, on nam je upravo citirao „čudno delo Krici Londona“ i od tog trenutka čoveku postaje jasno da Džon Klend i sredina koju on opisuje njega u stvari ne interesuju, sem kao najjačiji deo jedne celine koja je čitava fascinirajuća.

„Prethodne digresije udaljile su nas od našeg autora“, izjavljuje on... a daleko je od toga da se na njega vrati. Pao je na taj zlatni rudnik i ne uspeva više da se od njega odvoji. I evo kako se polistovećuje sa jednim idealnim Klivlendom:

Jedne večeri u polmagli Londona
Neki putnik koji je htio na

koji nas provodi prošlogodišnjim Londonom, kao što je sam proklesao gradovima.

On je primoran da nam objasni da „na nesreću, pravi Džon Klend nije Apoliner“:

„On sebi nije stavio u dužnost da opiše ovu epohu...“

On, Apoliner, ne bi mogao da propusti ovako dobru priliku; on, posredstvom svoje knjige odušakuje knjižne nekadašnjeg Londona, kao što je slušao valonske pesme i prepiske između Stavioa i Malmédija, kao što će, izvesnog ponedeljka, u ulici Kristina, slušati razgovore oko sebe. On se njima oduševljava, on ih sebi prepričava, on se sa njima igra; ponudiće nam ih više od šezdeset:

„Evo jednog uzvika koji je posebno melodičan: „Ground ivy, ground ivy, come buy my ground ivy; come buy my water cresses!“ (Bršljan zemaljski bršljan zemaljski, dođite k meni i kupite bršljan zemaljskog, dođite i kupite potočarki od mene). Prodavač šibice je pevao: „Matches, maids! my picked pointed matches!“ (Šibice, devojke! Moje šibice dobro zaostrene!) Prodavač zamki nosio ih je u ogromnom izboru i ovako ih oglašavao: „Buy a mouse trap, or a trap for your rats!“ (Kupite mišolovku ili zamku za svoje pacove)“

Kakva šteta što Apoliner nikada nije saznao što je od uzvika Londona načinio veliki muzičar Orlando Gibbon.

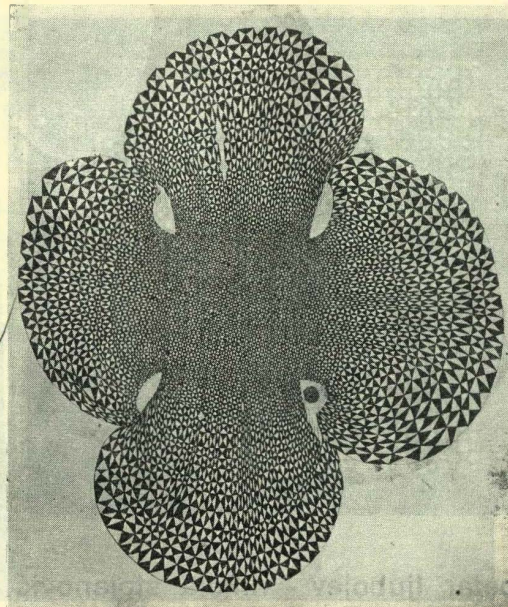
Prevodi Gordana Stojković Badnjarević
Aleksandar Badnjarević

¹ Iskvareni govor stanovnika Valonije — mešavina francuskog, nemačkog i italijanskog.

² Gijam — fr. Guyame — golja — fr. gueux.

RADOVAN
PAVLOVSKI

JEZERSKA ZEMLJA

MIROSLAV SUTEJ

dvostruki talas vjerojatnosti

1

Lakat skitničkog mog srca
udara u bučnjave Dinastija nežnosti
zaigra pod crnom zastavom

2

Pokrivac mi isplete od cvetova lubenice
sa oltara Jezerske zemlje

3

Čovek jedan kao znak vetra
okreće male cvetove Ah
vratio se iz mrtvih i s novonadenom
ravnotežom u duhu i sa krilima ptica
proizvodi nekoliko nota na sinjem bubnju voda
Oh semenje u klijanju Aj šatorje od osmeđenih kosa
krštavam u telu i duhu ovu zemlju

7

Vetar premešta žetve
u crvena usta požara
Jezero talasom
pročišćava okolinu
Moja duša se dimi
kao eksplozija na dlanu

8

Ljudi na kiši
imaju profil ribe
Granica jezera obeležena je mačem

10

A na petama nosim šaru od trnja
i previjam je studenom maramom vode
Derdan od školjki
O crno sunce
kojim nebo metaš svoju senku

12

Idi polako kao da u tebi nešto umire
Idi polako i osluškuj kao da se u tebi nešto rada
Pretvori reč u tišinu
San u ogledalo

14

Mnoge azbuke gladi naučio sam napamet
Sretao sam mnogo skitnica bez kraljevstva

20

Glas moj u gradu visokih trava noćima
U kuli od modrih perunika
odmara se moje telo
Jezero je moja ikona
Čun moja harfa
Sa dna se podiže
asocijativno vreme

21

Priridili smo svečanost
Nazdravili srećom
kao čajom
i shvatili da najlepšeg
među nama nema

24

Za brdom čovčak
s vrećom žita
Orači brazde
ostavili u visini
čeld mrtvih
Dolazim sa semenjem i zavetom ljubavi
Jezero mi njiše koren vida
Karakamen tovarite na konja
Uzdah moj upletite u dugu
Od lista duvana
ispredite gorki konac
a iglom izvezite mi grob

25

Ja te ljubim
a ti si već otišla
u drugo vreme ljubavi
kaludersko zujanje insekata
u aprilu Vasiona
menja boju zvezda

27

Sličan prašumi
duh moj luta Balkanom
Nevina zemljo pred talasima se
povlaćim u svoju vatru

30

Jezero njiše belo
bagremlje sna
Idi polako i broj talase
Ja sam od one proklete dece
što u ljubavi otvaraju vene

31

I iznad i ispod nje
među diskovima sunca
letnji vazduh je solaci da se kupa
Na obali riće moja osamljenosti
Ne ostavljaj me samog
Iz ničeg se rađa zver
Leto je crkvu gradilo na plazi
i tu smo se mogli venčati

33

Lelujala se Jezerska zemlja
a plodovi su padali
Moje trouglasto srce
slično motici
u suvu zemlju
ukopa svoj bol
Savim isto se desilo
i sa pticama na nebu

34

Gorocvete čežnjo moja planinska
Ribizlo moje strasti
Puško neopaljena
ti si
tužno mi oružje bez mene

Beše i toga
da su jezera htela da progovore
No zatvorena behu usta zemlje
za moj moj bol

Pesme Caneta Andrejevskog, Srba Ivanovskog i Radovana Pavlovskog, koje su objavljene u ovom broju, prevodi Gojko Janjusević i Milorad Predojević.